

Sygn. akt I CSK 1352/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.
z udziałem J.A.

o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (przerejestrowanie),
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 kwietnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie
z dnia 22 listopada 2018 r., sygn. akt IX Ga 285/18,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Lublinie na rzecz adw. J.K. wynagrodzenie w kwocie 900 (dziewięćset) zł, powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi J.A. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika J.A. od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 listopada 2018 r., sygn. akt IX Ga 285/18 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja

2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Wnioskodawca formułując i uzasadniając przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się do interpretacji art. 18 § 2 i 3 k.s.h. i przepisów art. 2, art. 65 ust. 1 Konstytucji RP, w świetle której, skoro wobec niego została orzeczona kara grzywny (za przestępstwo wymienione w art. 18 § 2 k.s.h.), którą ostatecznie zapłacił, to nie ma w jego sytuacji zastosowania zakaz z art. 18 § 3 k.s.h., gdyż ten odnosi się do kary pozbawienia wolności, którą się odbywa, a nie do kary grzywny.

Zgodnie z obowiązującym do 30 września 2018 r. brzmieniem art. 18 § 2 i 3 k.s.h., które w tej sprawie ma zastosowanie, nie mogła być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej albo likwidatorem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII k.k. oraz w art. 587, art. 590 i art. 591 k.s.h., przy czym zakaz ten ustawał z upływem piątego roku od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego, jednakże nie mógł zakończyć się wcześniej niż z upływem trzech lat od dnia zakończenia okresu odbywania kary. Oczywiście możliwa była sytuacja, że terminy te mogły ulec skróceniu, a to w razie wcześniejszego zatarcia skazania, gdyż powstanie skutku zatarcia ma taki efekt jakby skazania nie było (art. 106 k.k.), zaś adresatami art. 18 § 2 i 3 k.s.h. są osoby skazane.

Ustawą z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398) znowelizowany został m.in. art. 18 § 3 k.s.h. i od 1 października 2018 r. stanowi, że zakaz, o którym mowa w art. 18 § 2 k.s.h., ustaje z upływem piątego roku od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego, chyba że wcześniej nastąpiło zatarcie skazania. Nowe brzmienie art. 18 § 3 k.s.h. nie ma zastosowania w stanie faktycznym niniejszej sprawy, bowiem zgodnie z art. 51 tej ustawy, jeżeli wyrok skazujący za przestępstwa określone w art. 18 § 2 k.s.h. uprawomocnił się przed dniem 1 października 2018 r., a powołanie do pełnienia funkcji, o której mowa w tym przepisie nastąpiło po dniu 30 września 2018 r., obowiązywanie zakazu ocenia się według nowego brzmienia art. 18 § 3 k.s.h.

Wnioskodawca został skazany prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa stypizowanego w art. 286 § 1 k.k. na karę grzywny. Wyrok karny

uprawomocnił się w dniu 13 lutego 2008 r., zaś wykonanie orzeczonej kary grzywny miało miejsce 16 lutego 2016 r., natomiast uczestnik na członka zarządu spółki z o.o. A. został powołany w dniu 29 grudnia 2015 r. (k. 117-118 w kontekście k. 76).

Należy zauważyć, że z obowiązującego do 30 września 2018 r. brzmienia przepisów art. 18 § 2 i 3 k.s.h. nie wynikało, że dotyczą one skazania na bezwzględną karę pozbawienia wolności, czy w ogóle na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, wszak w art. 18 § 2 k.s.h. jest mowa o wyroku skazującym, natomiast w art. 18 § 3 k.s.h. o zakończeniu okresu odbywania kary, bez odniesienia jej do konkretnej kary (np. kary pozbawienia wolności, czy ewentualnie kary ograniczenia wolności, wszak art. 32 k.k. wyróżnia kilka rodzajów kar), a zatem dotyczy każdej kary w myśl zasady *lege non distinguente nec nostrum est distinguere*. W postanowieniu z dnia 25 kwietnia 2018 r., IV CSK 321/17, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w razie orzeczenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, zakończenie jej odbywania następuje z upływem okresu próby i wówczas wymagane kodeksem spółek handlowych trzy lata od zakończenia odbywania kary są liczone po zakończeniu okresu próby. Zatem Sąd Najwyższy przyjął takie rozumienie art. 18 § 3 k.s.h., że skazanie na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, stanowi odbywanie tej kary w okresie próby, mimo że nie jest faktycznie odbywana w warunkach izolacyjnych.

Skarżący nie uwzględnia też stosownych przepisów prawa karnego (tj. kodeksu karnego i kodeksu karnego wykonawczego). Z przepisów tych wynika możliwość zamiany kary grzywny, w razie bezskuteczności jej egzekucji, na prace społecznie użyteczną, a także zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności (por. art. 44 i n. k.k.w.). Kodeks karny wykonawczy także w odniesieniu do kary pozbawienia wolności posługuje się, tak jak w stosunku do kary grzywny, sformułowaniem: „wykonywanie kary” (zob. art. 67 k.k.w.).

Zaprezentowana przez skarżącego wykładnia oznaczałaby, że skazany na karę grzywny nie musiałby jej wykonać, a do objęcia stanowiska, o którym mowa w art. 18 § 2 k.s.h. wystarczający byłby upływ terminu pięcioletniego liczonego od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego (tak jak to ma miejsce od

1 października 2018 r.). Należy zauważyć, że z uwagi na termin, w którym orzeczona kara grzywny została wykonana (luty 2016 r.), nie upłynął wówczas 10 letni termin przedawnienia wykonania kary, liczony od prawomocności wyroku skazującego (art. 103 § 1 pkt 3 k.k.). Z kolei zatarcie skazania nastąpiło z upływem roku od wykonania tej kary (por. obowiązujący od 21 marca 2015 r. art. 107 § 4a k.k., wprowadzony ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2015 r., poz. 396). Zatarcie skazania oznaczałoby, w kontekście art. 18 k.s.h., że uczestnik nie jest osobą skazaną (art. 106 k.k.), ale nastąpiło to dopiero w lutym 2017 r., a zatem w chwili podejmowania uchwały przez nadzwyczajne zgromadzenie wspólników spółki z o.o. A. o powołaniu go na funkcję członka zarządu (grudzień 2015 r. k. 25-26) istniał w stosunku do niego jeszcze zakaz z art. 18 § 3 k.s.h. w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2018 r.

Ubocznie tylko należy wskazać, że danych zawartych w aktach sprawy (k. 76) wynika, że kara grzywny została orzeczona obok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat, przy czym kara grzywny została zamieniona postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 8 marca 2013 r. na 10 miesięcy i 20 godzin prac społecznie użytecznych i ostatecznie karę grzywny wykonano w dniu 16 lutego 2016 r.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi z urzędu orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (jedn. tekst: Dz. U. 2020, poz. 1651) w zw. z § 4 ust. 1 i 3, § 14 ust. 1 pkt 10, § 16 ust. 4 pkt 2 oraz § 2 pkt. 2, § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1801) oraz § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714)

